

kar se oboje nahaja tudi posebej natisnjeno. — Koledarček družbe sv. Mohora l. 1869. kaže povest: Škof in Savoječek (1—7). — Veselice postnega časa sklepa na pr.:

„Tako tedaj glejte se hočemo v tem postnem času veseliti in radovati, in naj se je tudi moj govor čudno zavertil, da zdaj k sklepu vender ravno to nasvetujem, kar se je zdelo, da v začetku zaveržem, namreč: Čujte in molite, postite in premagujte se; vender ostane gotova resnica, da si ravno po ti poti zamoremo preskerbeti prav vesel in zveličansk posten čas; toraj še enkrat: Jejte in pite in nikar ne molčite, bodite veseli in ponočujte; zapravlivosti se vdajte, bodite ponosni in imenitni in za drago obleko skerbite in zadnjič se tudi še razserdite. Storite in ravnajte kakor sem pokazal in nasvetoval in gotovo ne bode vam žal. Premislite, poskusite, storite in usmiljeni Oče nebeški naj da svoj blagoslov“. — In pesmico „Log“ dovršuje:

Priljubljen toraj mili log
Si bil mi že od mladih nog,

Zakaj nikjer ni tak lepó,
Nikjer tak mило in ljubó.

D o p i s i.

Iz Zagreba. Hrvatski učiteljski dom. Z dovoljenjem kr. finančnega ministerstva odložilo se je izigranje loterije za prv. učiteljski dom od 7. septembra na 10. novembra. t. l.

Iz Štajerskega. Za Dolenje Štajersko imenovani so naslednji okrajni nadzorniki: Za okolico Mariborsko, Sentlenarski, Slovenjebistriški in Šmarski okraj Fran Robič, profesor na učiteljski v Mariboru. Za okraje Ptuj, Ormož, Rogatec, Ljutomer in Gorenjo Radgono J. Banner, vodja v Laškem Trgu; za Slovenji Gradec, Marnbreg, Šoštanj in Gornjigrad Ivan Treboj, učitelj v Slovenjem Gradcu; za okolico Celjsko, Laški Trg, Konjice, Bražice, Sevnico in Kozje Blaž Ambrožič, učitelj v Lipnici; za Vransko (šolski okraj) dr. Andrej Vrečko, profesor na gimnaziji v Celji; za mesto Celje J. Levitshnigg, učitelj na vadnici v Mariboru, za Maribor Jurij Kaas, ravnatelj na učiteljski v Mariboru.

Iz Sežane. Vabilo. — »Učiteljsko društvo za Sežanski šol. okraj bode zborovalo dne 13. oktobra t. l. ob 9. uri v Dutovljah. — Dnevni red: 1. Verifikovanje zapisnika minulega zborovanja. — 2. »O rabi prihodnjika« (Predavanje). — 3. »Kmetijstvo v nadaljevalnem tečaju« (Konec). 4. Misli o učitelji (Branje). — 5. Nasveti. — *Odbor.*

Iz Primorskega. (Dalje in konec.) Dragi tovariš! ali si čital užé kaj tacega v kakem slov. spisu? Le primerjaj priznanje, spoštovanje, hvaležnost, plamtečo ljubezen do učiteljstva, ki diha iz tega spisa, iz te knjige, s karikaturami nekaterih naših pisateljev o slov. »šumnoštrih«! In vender ni, da bi se ital. ljud. učiteljstvo postavljalo nam za vzgled. Rekel bi pač lahko še kaj več, a užé takó se nam kaj rada oponaša domišljavost. Zaklical bi rad našim pisateljem z Vodnikom: Prid' zidar se les učit! — Pa pustimo to!

Razen tega je posvetil pisatelj še devet beril izključljivo učiteljstvu. V nekaterih je pisal z neko posebno potankostjo o velikih težavah, s kojimi se mora ljudski učitelj boriti, poučujé mladino. In prav je imel. Učiteljevo delovanje je večinoma prikrito zunanjemu svetu. Kdor ga vidi pri delu, ne zna njegovega truda ceniti, t. j. šolska mladina; a kdor bi utegnil práv soditi o učiteljevej težavnej nalogi, vidi ga le pri počitku, zunaj šole, na sprehodu, to so odrasli ljudje. To je tudi menda jeden glavnih razlogov, da ima učiteljstvo v človeštvu toliko krivih sodnikov ter se njegov trud v óbče le z nehvaležnostjo plačuje. Kder pa ni hvaležnosti, ni spoštovanja, ni ljubezni. Da knjiga torej ustreza svojemu namenu, moral je pisatelj najbolje kazati svojemu čitalcu neprijetno stran učiteljevanja. In to je res dosegel. Italijansko učiteljstvo mu bode za to izvestno hvaležno.

In s káko blagočestivostjo govori pisatelj o šoli! Neukemu ljudstvu poklada pisatelj v usta priznalne besede, kot: Živela tudi šola, ki vas dela jedno samo družino! Z uverjajóčimi besedami piše knjiga o velikej potrebi in nepopisljivih koristih šolskega pouka različnih vrst. Zastonj bi iskal primernih besed, da bi tega prepričal čest. bralce »Tovariševe«, to je treba brati. Pisatelju ni šola, kar je še marsikomu: potrebno ali nepotrebno zlo; ón vidi v šoli dar božji, kakor otrok v svojih stariših. »Šola«, govori mati Henrikova, »šola je mati, Henrik moj. Ona te je

vsprejela iz mojih rok, »ko si komaj govoril, in sedaj mi te vrača velicaga, močnega, dobrega, »pridnega: blažena bodi, in ti je ne pozabi nikedar več, sinček moj! O! ni mogoče, da bi »jo pozabil. Ti postaneš mož, hodil bodeš okoli po svetu, videl bodeš neizmerna mesta, divne »spomenike, in pozabiš jih tudi mnogo; ali óno pohlevno poslopje belo, z ónimi zaprtimi okni- »cami in ónim majhnim vrtičem, kder se je razcvéla prva cvetka tvojega razuma, videl bodeš do »zadnjega dné svojega življenja, kakor bodem jaz videla hišo, v katerej sem slišala prvič tvoj glas«.

In takó bi človek, ocenjeváje táko odlično delo neprenehoma navajal besede pisateljeve. Zares umetnik, práv umetnik mora biti, kdor zna takó pisati, kdor zna takó navadni vsebini dati táko izborno obliko. Pravijo, da je óni duhovni pridigar najboljši, ki zna nájprej poslušalca do solz ganiti. Kaj naj rečemo še le o pisatelji te knjige, ki se v právem pomenu beseda igra z bralčevimi solzami. Lepa se imenuje knjiga, katere pisatelju se posreči po dolgih pripravah vzbuditi v bralčevem srci nekaj, česar vidno znamenje so solze, a kakó naj imenujemo knjigo, katere je polna takih lepih mest brez dolgih priprav? In tak duševni užitek podaje knjiga v posamnem kratkem berilci! Človek bere in se boji celó dihati, da bi samega sebe ne motil v uživanji slasti umetniškega pripovedovanja. In v kake zadrege pride še le ocenjevalec tacega dela! Kakó lahko se mu pripetí, da učini nasprotno, kar je nameraval, da sè svojim tolmačenjem rekel bi nekako oskrni svetišče tacega umetniškega stvora. In pri vsaj svojej krasoti je jezik priprost, lehak, da ga razume človek, ki je le nekaj večš italijanščine. V tem pogledu smemo De Amicisa primerjati našemu Erjavcu. Dá, De Amicis je šel dalje; ón piše v tej knjigi nekak otroški jezik — pač menda z ozirom na knjigin namen. Otroški značaj mu daja neko posebno gostobesédovanje otroško. Otroškemu pripovedovalcu lepó pristoji, da z imenom osebe ponavlja čésto v kratkih besedah vtisk, koji je napravil nanj prvi dotik s to osebo. Takó ponavlja imenováje »zidarčka«, da ima nos okroglat, obraz kakor jabelko ter zna posnemati zajčovo glavo; imenováje Crossi-ja, da ima rudeče lasé, mrtvo roko i. t. d.

Svojo vrednost ima knjiga tudi v opisovanji temperamentov in individualnosti šolskih otrok. Podlogo si je postavil pisatelj v berilu »I miei compagni« ter to natančneje razvil v nekaterih sledéčih spisih, n. pr. v berilih »Il mio amico Garrone«, »Il trafficante«, »Vanità«, »La volonjá«, »La libreria di Stardi«, »Franti, cacciato dalla scuola«, »Invidia«, »Superbia« i. t. d.

Nikakor ne mislim, da bi se mi bilo posrečilo podati s temi vrsticami čitateljem »Tovariševim« pristno sliko knjige, na katero nas opozarja tudi prof. Stritar v svojem berilu*) v »Slovenskem klubu dunajskem« z lakonično opazko: O vsebini té knjige nič več; vzemite in berite! — Tudi jaz bi morebiti práv storil, da bi zaključujé ta svoj spis ponovil besede Stritarjeve, če tudi sem skusil po svojih močéh seznaniti drage tovariše s knjigno vsebino, kólikor se je sploh po tej poti dalo. No, pa saj to ni bil moj glaven namen; nameraval sem práv za práv opozoriti še enkrat na knjigo slov. učiteljstvo; menim namreč, da je učitelj, kojega ima ta knjiga najbolj zanimati. — Kaj pa je bilo tega treba? Saj nam prof. Borghi v Ljubljani preloži knjigo na slov. jezik, v kar je užé prejel od pisatelja pooblastilo. Takó nam vsáj sporoča »Ljub. Zvon« in g. profesor sam nam potrjuje to v zadnjem zvezku tega lista. — Tudi jaz vem to, in ne mislim s tem nikakor segati gosp. profesorju v področje. Vsekako je pohvalno, da je prevzel to težavno nalogo. Bilo bi kaj družega, ako bi bil knjigo spisal kak avstrijski Italijan za avstrijsko mladina. Tú bi bilo zadostovalo knjigo le preložiti na slovenski jezik. A tako, menim, ne more se ravniti s knjigo, ki v vsakej drugej, tretjej vrsti kaže, da jo je narekovalo srce, goréce in plamtéce za národ in državo, ki sta vse drugo nego naša prijatelja. Zató se mi zdi gosp. profesor na nekakem »Heroslavovem razpotji«. Če nam knjigo le prevede, in še takó izvrstno prevede, potem bi tega prevoda ne mogli dati v roke naši mladini — iz znanega vzroka, in knjiga je mladini namenjena. Ako nam pa prevod našim odnošajem prilično preosnovi, potem si je naložil res težavno nalogo in uverjen more biti, da mu bodeмо za to hvaležni osebito mi slov. učitelji. Jaz vsáj pričakujem od tega le dobro za naše slovstvo.

Predno sklenem, ne morem si kaj, da bi ne opozoril na neko posebno podobnost De Amicis-ovega »Srca« z leposlovnimi izdelki našega Stritarja. To se mi vidi tem umestnejše sedaj, ko se zvršuje važna doba pisateljévanja Stritarjevega — upajmo: ne zadnja — z izdavanjem njegovih zbranih spisov, »ko se mu je nagnil dan, ko se mu bliža noč z vélikim jutrom za sábo«, kakor pravi sam v dotičnem priporočilu. Užé prej imenovana »odločna individualnost, katero si je Stritar ohranil od prvega pojava na književnem polji pa do sedaj« nam bistveno olajšuje vsako primerjanje, dá, še več, óna nam práv pred očí postavlja óno podobnost. Kaj je

*) Primerjaj 4. zvezek letošnjega »Ljublj. Zvona« str. 233!

treba očitnejšega dokaza, kakor ga nam daja naslov knjige »Srce« in Stritarjevo gáslo: Srca kvišku! A ta podobnost ni le navidezna, ta podobnost je resnična. Kólikokrat se človek beróe to italijansko knjigo nehoté ustavi in vpraša: Pa sáj sem jaz užé to ali vsáj jednako nekde čítal! Te misli, ti nazori, ta načela so meni znana iz spisov nekega drugega pisatelja. In kdor le nekoliko pozná Stritarjeve spise, mora naleteti na njegove »Pogovore«. Meni vsáj se je také godilo — ne gledé na to, da nam je Stritar knjigo priporočal. Poskušal sem užé góri spraviti v sklad nekatera mesta De Amicis-ove knjige sè Stritarjevim navodom, kakó je pisati knjige za mladino. Kdor je knjigo prečítal, ne more réci, da bi bila ta primera neosnovana, ón mora temveč priznati, da vlada mej De Amicisovimi in Stritarjevimi nazori o umetnosti in slovstvu neko čudovito soglasje. Stritar piše v svojem »Zvonu« l. 1879.: »Človek se ni razvil v naravnem ravnotežji in soglasji; za umom mu je zaostalo srce! Kaj je um brez srca! Ravno-težna morata biti, v enaki meri razvita: to je práva človeška omika. Um je storil svoja čuda, zdaj naj svoja stori — srce! Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, naj-lepša beseda, kar jih je bilo govorenih v človeškem jeziku, ta beseda se ni še uresničila; uresniči se naj in človeštvo bode na vrhuncu svojega razvoja, doseglo bode svoj poklic, svoj namen«. — Ali se ne glasé te besede Stritarjeve kakor nekak načelen nauk, nekaka osnova, po kateri je De Amicis sedem let pozneje spisal svojo knjigo »Srce«? Knjiga je namenjena dečkom od 9.—13. leta, torej šolske mladini. Pa o šolskih učnih predmetih se v knjigi ne govori nič. Na um se torej knjiga ne ozira, sáj skrbi zanj učitelj, šola, a »za umom je zaostalo srce«. Pisatelj goji le srce, ki se v šoli na kvar práve omike zanemarija. Ali se to ne glási kakor Stritarjeve besede: »Um je storil svoja čuda, zdaj naj svoja stori srce! — Srce torej treba, da nastopi svoje kraljestvo; bratoljubja, ljudoljubja doba naj prisije trpécemu človeštvu«. In ali so morda ti soglasni nazori o polovični omiki sedanjega človeštva pisateljev dveh také različnih národov napačni? Ali ni novodobno šolstvo avstrijsko z nekaterimi prenapetimi novotarijami oddaljilo tudi našo slov. ljudsko šolo od práve njene svrhe? — Ali ni tudi naša »javna odgoja osnovana na čisto napačni podlogi«?*) — Odklé se je pa začelo pri nas tožiti in tarnati, da nam manjka značajev?

Poznavalec dosedanjih naših knjig za mladino zapazi sevéda v »Srce« neko razliko, neko posebnost. Tú se ne dajajo visoki (mladini nerazumni) nauki, tú se ne modruje, moralizuje, pridiguje, i. t. d. Knjigi manjka torej, kar je bistveni in glavni del marsikaterega mladinskega spisa slovenskega, kar se celó majhni basnici natika na konec — menda »zarad lepšega«. Ali pa bralec v De Amicisovi knjigi to pogreša? Ali se mu položivšemu knjigo iz rok ne posili nehoté iz ust pohvalna beseda: krasno, prekrasno! Ali ni práv to moralizovanje mladinskim spisom neka zavornica, zoper vsako pedagogičsko načelo? — Bistvena zahteva novodobne vzgoje je, da se mladina napeljuje k samodelavnosti, učí se, da le to ostane, kar si otrok sam pridobi, sam najde. Kakó naj torej spojimo ta nauk z našimi basnimi, v katere zavije pisatelj káko resnico, pa jo na konci sam pové rekóč: iz tega se učimo, da.

Ali odgovarja táko ravnanje napredku sedanje metodike? Rad bi vedel, kaj bi se reklo učitelju, ki bi dal otrokom čitati uganko, pa bi jo takoj sam rešil? — Dá, dá! umne metode je treba učitelju pri pouku v šoli, pa treba je je tudi pisatelju mladinskih (osebito moralnih) spisov. In to metodo učí naš Stritar užé več let. »Moralna povest«, piše v »Zvonu« l. 1879., »bodi po istih zakonih izmišljena in zložena, kakor vsaka druga, ki nima pedagogičnega namena. Mladi bralec naj ne ve takoj, kam meri pisatelj sè svojo povestjo, da mu hoče kakor oslajeno grenko »zdravilo vriniti ta in ta nauk. Še tega ni treba, da bi si bil mladi bralec prebravši povest »jasno v svesti, česa se mu je učiti iz nje, kaka resnica je vanjo zavita: da mu je le pisatelj znal »pravo struno v srci zadeti, za drugo naj ne skrbi. Čisto nepotrebno je tisto moralizovanje v »sami povesti, kakoršno se také pogosto nahaja«.

Rekel sem užé góri, da so našli ubožci in nesrečniki v De Amicis-u krepkega zagovornika, kazal sem, kakó spóštljivo in sočutno govori njegova knjiga o revežih, rokodelcih, delavcih in be-raciéh. Njihov stan, njihovo dejanje in nehanje, trpljenje in borba za življenje so mu važen predmet, častna snov, iz katere naj zajemlje leposlovje svojo vsebino. In kaj učí zopet naš Stritar na to stran? »Človeštvo bodi leposlovju predmet, vse človeštvo, ne samó izvoljena peščica. S »posebno ljubeznijo in skrbljivostjo pa objemaj siromaka, trpina, ubozega brata, ki se stezka hrani

*) Pri debati v državnem zboru za letošnji naučni budget je izustil minister Gautsch sledéce besede: Weniger Wissen als bis nun dürfen die Gymnasialschüler auch künftig nicht besitzen; aber etwas muss hinzutreten, das heute vernachlässigt erscheint, und das ist das erziehliche Moment im Unterrichte. Ich lege darauf grossen Wert, denn ich glaube, dass gewisse Ersehnungen in unserem socialen Leben die Wahrheit des Satzes erkennen lassen, dass es häufig unterrichtete, aber nicht erzogene Menschen gibt.

»ob drobtinah, katere skopo padajo z bogatinove mize; njega, pravim, ki peša pod težkim bremenom življenja!«

Da pa bode ta primera popolnejša, naj sledi še jeden dokaz. Knjiga »Srce« ima berilo »Il figliuolo del fabro ferrajo« (Kovačev sinček). V tem berilu se popisuje otrok kovača Precossi-ja, telesno šibek, bolehen, a blazega srca, lepih dušnih lastnosti. Nesrečen je, ker ima očeta, ki je zamenjal kovačnico z žganjarijo. Premnogokrat pride pijan domov, najde svojega pridnega sina pri knjigah, začne ga pretepati brez najmanjšega uzroka, pomeče mu knjige in pisanke po tleh; in ubogi otrok pride večkrat v šolo z oteklim obrazom, črnim od udarcev, z očmi unetimi od velicega joka. Tovariši mu v šoli oponašajo: Tvoj oče te je tepel; ali on jim vselej hitro odgovori: Ni res! Ni res nič! — da bi ne delal sramote svojemu očetu. In domá trpi ubogi otrok največje pomanjkanje na hrani, obleki, šolskih potrebščinah i. t. d. Vzlic vsem tem oviram vstraja v pridnosti, v ljubezni do očeta, prejme šolsko darilo ter se svojim čeznaravnim obnašanjem gane očeta, da se vrne na pravo pot in zopet loti dela. — Dragi bralec, primerjaj to vsebino sè Stritarjevimi igrokazom »Očetov god« v »Zvonu« l. 1879. Ali si nista ta spisa čudovito jednaka? Tudi Stritarjev Martin je pijanec, zapravljivec, ki je vrgel sebe, ženo in otroka v največjo revščino. Pa kakor Precossi-ja prav takó tudi Martina zagovarja lastni sin (Janko), ko ga drugi otroci dražijo zaradi nerednega očeta, spreobrne ga tudi z blagodušnim činom: da mu podari za god novo obleko, ki jo je kupil s prihranjenim denarjem. Redki, nenavadni so pač taki otroci, ki bi se odlikovali s tóliko krepostjo kot mali Precossi in naš Janko, pa réci se vender ne more, da bi bili premodri, nemožni. Pisatelja sta hotela prav z izvanredno težavno nalogo mladih dveh junakov pokazati mlademu bralcu, da ima ljubiti svoje stariše tudi tedaj, ko ne prejema od njih zgola dobre za svoje ljubezen. Da se pisatelja v tej glavni misli strinjata ter jo v tako podobnem, dà, jednakem dejanji utelesujeta, je pač užé nekaj nenavadnega. Čitalca obide na prvi hip nekak sum, kojega se pa hipoma otrese, ko premisli, da je De Amicis spisal svojo knjigo sedem let pozneje ter je — po besedah Stritarja samega — takó malo vedel za Stritarja kakor Stritar zanj.

Lehko si torej mislimo, kakó se je Stritar zveselil De Amicis-ove knjige, v kateri je »povedano vse, kar je on na to stran mislil, čutil in želel«, in povedano takó, kakor je on učil nas, svoje rojake. Ako pomislimo dalje, da je knjiga doživela 52 izdaj *) v izvirniku in 12 prevodov v druge jezike, potem si tudi lahko mislimo, kako lepo nehotno zadoščenje mora biti to našemu Stritarju za trud njegovega pisateljevanja. Stritar sam ni mogel — po mojem menjenji vsáj — želeti si pristnejšega priznanja za nauk, koji je učil naše pisatelje od prvega pričetka pa do sedaj priznanja, da je pot, koju je ubral, da bi bil koristil svojemu dragemu národu, prava pot. Slovenska mati je rodila malo sinov, ki bi mogli réci, da niso živeli zastoj kakor naš Boris Mirán.

Iz Novomeškega okraja. Učiteljska skupščina za Novomeški okraj bila je v 31. dan velikega srpana t. l. v dekliskej šoli v Novemestu. Predsedoval je skupščini g. c. kr. okrajni šolski nadzornik J. Lapajne, vodja meščanske šole v Krškem, kateri je točno ob 9. uri sè srčnim pozdravom vsem došlim, zborovanje otvoril. Svojim namestnikom hoče izvoliti starosto g. J. Novaka, pa ker ga ni bilo, izvoli si č. g. o. Florentina. — Izmed učiteljev niso bili pri skupščini še g. g. o. Inocencij, o. Otokar, o. Viljelm, A. Jeršò, nadučitelj v Trebnjem, F. Kalinger iz Toplic, Fr. Cetelj iz Stopič in gđc. A. Klančar iz Rudolfovega, nekateri zaradi dopusta, drugi zaradi bolezni. Skupščina počastila sta sè svojim pohodom blag. g. g. c. kr. vladni svètnik in okrajni glavar J. Ekel in g. Železnik, učitelj iz Trsta. Zapisnikarjem volila je skupščina po nasvetu g. Fr. Koncilija z vsklikom, g. g. V. Zavrla iz Podgrada in K. Završnika iz Sela.

G. nadzornik spominja se najprvo dveh pokojnih, vlani še med nami bivših tovarišev, namreč: gg. H. Venediga in F. Šarca. Za tem poroča o stanji šolstva v tem okraji. Iz poročila posnamem sledeče: »Šolstvo v tem okraji napreduje; to nam kaže užé število šol, katero se je letos pomnožilo. V Šmihelu pri Žužemperku se je otvorila nova enorazredna šola, isto tako zasebna deklisška dvorazrednica v Šmihelu pri Novemestu, pod vodstvom šolskih sester »De Notre Dame«, kjer je i šola za gluhoneme, in v katerem poslopji je soba za daško šolo. V Toplicah se šola zida in se bode razširila v trirazrednico. Vkup je sedaj 30 javnih ljudskih šol. — Veselo je to, da je nekaj šol prav dobrih, nekaj pa dobrih. Tudi disciplina je splošno dobra. Šolskih

*) Pod črto bodi rečeno, da si De Amicis sè svojo knjigo „Cuore“ ni pridobil le slave, ampak tudi lep gmoten dobiček; od vsacega eksemplara prejme namreč on sam polovico cene (ki znaša 1 gld.). Dragi bralec naj blagovoli po tem sam primerjati, kakó honorujejo drugi národje svoje pisatelje in kakó naš ubogi národ slovenski.

vtov je veliko, in nekateri so prav lepi. Število šolskih otrok napreduje, če tudi ne hitro, a vendar polagoma. Tako je bilo:

leta 1884. za šolo godnih	6196,	v šolo pa je hodilo	4353	otrok.
> 1885. > > >	5882,	> > > >	4387	>
> 1886. > > >	6057,	> > > >	4248	>
> 1887. > > >	6282,	> > > >	4469	>

Hoja v šolo ni povsod enaka. Prav dobra hoja v šolo je ondaj, kjer je število za šolo godnih otrok skoraj enako številu šolskih otrok, in kjer učitelj i skoraj tako število (ali vsaj veliko število) otrok ima v šoli. Takih sol je tu 8. — Uradni spisi so bili brez izjeme v prav lepem redu; one je učiteljstvo o božiči g. nadzorniku v pregled poslalo in mu s tem prav prijetno počitnice napravilo. Gledé snažnosti so v občé vse šole dovoljno vplivale. — Učitelj mora skrbeti za prihodnost; to stori pa z izpitom sposobnosti, katerega ima tu užé 32 učiteljev. Učiteljice, katerih je 5 v tem okraji, imajo užé vse to preizkušnjo. Nadalje nam g. nadzornik našteva nekatere pomanjkljivosti. — Pri vpisovanji števil v izkaze, se mora vestno zapisovati, kar se ni povsodi zgodilo. Število šolskih otrok, drugod v šolo hodečih in šolskih zdravih otrok, kakor i bolnih (telesno in dušno pokvarjenih) mora biti enako številu za šolo godnih. — Otroci od 6. — 8. leta niso šole oproščeni, treba je ravnati se po točkah 17, 19 in 21, postave z 29. aprila 1873. l. ter vsako leto oproščenja prositi pri c. kr. okrajnem šolskem svétu. — V nekaterih šolah je bilo od skoraj 100 šolskih otrok le kakih 20 prisotnih (v kakih 2 šolah). Taka hoja v šolo je tedaj gotovo slaba, kjer na dan kakih 70 otrok v šoli manjka. Tudi ponavljalne učence je treba vestno vpisovati. Skoraj neverjetno je, da bi v ponavljalni šoli število godnih bilo enako številu šolskih otrok. — Vsi učitelji naj si zapomnijo i to, da traja šolsko leto 46 tednov, kakor nam velewa §. 8. postave z 20. avg. 1870. l. Ena šola imela je brez dovoljenja le 43 tednov, druga pa 44. Kdor to stori, zasluži po pravici ostro grajo. — Na cesarsko mašo o rojstnem dnevu našega presvetlega cesarja ne sme nikdo pozabiti. Priredite jo raje ob sedmih ali osmih (ob šestih je vendar prezgodaj za oddaljene manjše solarje). Z uspehi v pozameznih predmetih je bil g. nadzornik v občé zadovoljen. Čitanje bilo je v občé dobro, na enih šolah prav dobro, a na nekaterih vendar preslabo. Abecednik se mora v dveh letih na razdeljenih enorzrednicah dokončati. Pravopisje bi bilo dobro, samo premalo vaj je v tem predmetu. Spisovnic nima več sol. Kar se nemških sol tiče v tem okraji, so tudi dobre. S poukom v nemščini, kjer se ta poučuje, je bil g. nadzornik prav zadovoljen. Nemščina kot neobligatni predmet poučuje se samo na eni dvorzrednici, t. j. v Trebnjem. Smelo bi se to tudi druge storiti, ako se oglási za to nekaj učencev; vsaj se za ta predmet dobí nagrada. — Vsak učitelj naj hrani vse zvezke, pisanke in risanke do konca leta ter naj jih med letom ne vrača. — Računili so v nekaterih šolah učenci prav dobro; kjer pa učenci nimajo računíc, je pa slabo. Na razdeljenih enorzrednicah naj prvi oddelek vzame iz prve računice vsaj do 10, drugi oddelek pa do polovice druge računice. — Slovnice se mora tudi vsaj nekoliko učiti. V nekaterih šolah se pač premalo goji, v nekaterih še celó čisto nič. Veliko se itak ne more vzeti iz tega predmeta. — Zemljepisje se je v nekaterih šolah poučevalo, v drugih bilo je to španska vas. — Prirodopisje naj se obravnava le na podlogi beril, katera so prav dobra. — V tednik naj se ne zapíše samo številka, ampak tudi vaja, da se takoj vidi, kaj se je bralo. Lepopisje v občé napreduje, vendar bi bilo lahko še boljše, — premalo vaj je. Ne samo 2, temveč 6 in več lepopisnic mora otrok čez leto popisati. Na tablo naj večinoma le učitelj piše, ne otroci. Otrokom naj se dajo domače naloge, zlasti na tablice in tudi v pisanke, posebno iz računstva. Po zimi se jim lahko več da, ker nimajo toliko dela. Če nimajo črnila, naj pišejo sè svinčnikom. — Pisanke naj učitelj tirja dobre in po nizki ceni, n. pr. 1 kr., kar se dandanes lahko dobí. Črnilnikov ni bilo povsod. Krajni šolski svét mora skrbeti za črnilo in črnilnike; da bi otroci to seboj nosili, ne sme se dopuščati. Vsaj je šolstvo v tem okraji naj ceneje. Vemo, da kmeta tare beda in revščina, pa vendar bode rad pošiljal svojo deco v šolo ter tudi plačal šolske potrebščine, ker vé, da le modri nauki, pouk v šoli privedel ga bode da blagostanja. — Risanje je dokaj dobro. Se vé, da bi bilo tu pa tam lahko boljše. — Telovadba naj se nikjer ne opuša, ako v šoli ni prostora, naj gre učitelj z učenci na prosto ter naj na kakem pripravnem kraju telovadi. To se posebno mladim učiteljem priporoča. Vsem pa je priporočati izlete, ker mnogo koristijo. Pri izprehodih se mladina lahko vadi prirodopisja, zemljepisja i. t. d. Napraviti se sme kake 3 — 4 izhode na leto brez posebnega dovoljenja, na pr. dva maja meseca, dva proti koncu leta. — Petje se je gojilo, vendar pa v nekaterih šolah še premalo. Z ženskimi ročnimi deli je bil g. nadzornik zadovoljen. Majhna je res nagrada za ta pouk, pa kaj se hoče, ko se ne more več izprositi. Na kakih 15. šolah se je poučevalo v ročnih delih, kakih 12 sol pa je brez tega pouka. — Mlade

učiteljske moči so dobro podkovane, naj torej tu pa tam nadučitelj posluša mladega tovariša, posebno na dvorazrednicah. — Učila imajo največ vse šole. §. 71. od 20. avg. 1870. l. pové, katera učila mora vsaka šola imeti; kjer jih ni, naj se preskrbé. Krajni šolski svet naj dá denarja, da se potrebno kupi; zato je treba višji proračun napraviti, ako ne, trkajmo, da dobimo potrebno. — Tednik je treba vestno pisati in ne fingirati, vsaj se takoj vidi, je li resnica, ali ne. Table morajo biti dobre in črne. Na tablo naj se lepopisje za vsako uro posebej piše, ne pa predpise imeti po cel mesec. — Nadalje priporoča g. predsednik slogo med učiteljstvom in ljudstvom. Učitelj ne sme ljudstvu kazati slabih vzgledov, ker slabi vzgledi zelo škodujejo ljudstvu, katero veliko raje kaj slabega posname, kakor pa kaj dobrega. Ljudstvo tu se užé tako prerado toži; ako jih hoče učitelj od tega odvaditi, ne sme se tozariti sè svojimi tovariši, z župniki in drugimi. Vsled nesloge ne stori občina nič za šolo. (Konec prih.)

Iz Ljubljane. Sliši se, da bode učna uprava potrebno ukrenila, da se razširi obrtni pouk na Kranjskem, kjer je doslej samo državna strokovna šola v Idriji za čipkarska dela. V prvi vrsti se namerava, ustanoviti v Ljubljani strokovna šola za mizarstvo, rezbarstvo, strugarstvo in druge lesne proizvode, potem za pletenje jerbosov. Pogajanja so se pričela, da se določijo doneski, kateri bi zadevali lokalne faktorje gledé prostorov, kurjave in svečave. Dalje se namerava povzdigniti hišno obrt v klobnici, ki se večinoma pečá z izdelovanjem reščet, lesenih lopat, lesenih žlic itd. Namenjeno je tudi, da se tjakaj odposljeta jeden ali dva potovalna učitelja, ki bodeta začasno poučevala. Za mlade ljudi tega kraja določile se bodo štipendije, da jim bode možno obiskavati strokovno šolo, katera se bode ustanovila v Ljubljani.

— V 24. dan sept. t. l. preteklo je 25 let, odkar je preminol blagi knezovladika Lavantinski Anton Martin Slomšek. Slava njegovemu spominu!

— Petindvajsetletnico svojega službovanja v Ljubljani praznovala bodeta dné 13. okt. gospoda nadučitelj in voditelj L. Belar in učitelj Fr. Raktelj. Pred petindvajsetimi leti sta bila po večletnem službovanji na deželi pozvana v Ljubljano, prvi z Brezovice, drugi z Dobrove. Kdor pomisli, da so bili to težavni časi in kdor vé, kaj se pravi, Ljubljansko deco učiti in vzgajati, jima bode rad z nami častital, da sta teh 25 let tako uspešno delovala in jih še tako krepka prebila. Gospod Belar pa ob jednem tudi obhaja petindvajsetletnico kot pevovodja Šent-Jakobskega cerkvenega pevskega zbora. Znano je, da je bilo tu njegovo delovanje jako vstrajno in uspešno. V tem času je zložil tudi mnogo cerkvenih pesmij, katere se po cerkvah mnogo prepevajo. Obema torej kličemo: Bog naj ju ohrani še dolgo zdrava, krepka v prid mladini in domovini!

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gpdč. Kristina Demšar, IV. uč. v Šmartinem pri Litiji, je za trdno postavljena. — G. Konrad Črnologar, zač. II. učit. v Velikem Gabru, je postal def. III. učit. v Šent-Vidu pri Zatičini. — Gspdc. Avgusta Klančar, učit. v Komendi, je dobila službo učiteljice v vzporednem razredu na deklški šoli v Kameniku. — Gspdc. Marija Scherz, učiteljica v Mirni Peči, je za trdno postavljena na II. učiteljsko mesto v Dob. — G. Janez Janežič, učitelj na Brdu, je imenovan nadučiteljem v Dobu. — Za trdno so še postavljeni g. g.: Janez Likar, učitelj v Šent-Juriji pri Izlaku; Janez Perko, učitelj v Šent-Mihaelu pri Žozemberku; Josip Reich, II. učitelj v Vinici; Fran Schmidt, II. učitelj v Žireh; gspdc. Franja Jankovič, učiteljica v Semiču. — Gspdc. Nežika Zupan, učiteljica v Gradu (v Bledu), pride za trdno v mestno deklško šolo in gspdc. Ema Ravnachar, učiteljica v sirotnišnici, pa v nemško deklško šolo v Ljubljani. — Gspdc. Viljelmína Franko, zač. otr. vrtnarica na c. k. izobraževališči za učiteljice v Ljubljani, je za trdno imenovana. — Gspdc. Ivana Hromec, uč. kand., gre zač. v Begunje nad Cerkuico in gspdc. Josipína Schmidt, uč. kand., pa zač. na Bloke. — G. Štefan Primožič, uč. kand., bode namestoval bolnega učitelja g. Jan. Eppich-a na moški vadnici v Ljubljani.

Št. 763.

Razpis učiteljskih služeb.

okr. š. sv. Na Kranjskem. Na enorazredni ljudski šoli v Šmartinem pod Šmarjino Goro je izpraznjena učiteljska služba s 450 glđ. letne plače, s 30 glđ. opravilne doklade in s prostim stanovanjem. Oddala se bode za trdno, ali začasno. Prošnje za-njo naj se vlagajo do 9. oktobra t. l. po uradnem potu pri podpisnem okrajnem šolskem svétu.

C. k. okrajni šolski svét Ljubljanske okolice v Ljubljani v 20. dan septembra 1887. l.